

Dalimilova kronika

Prvním česky psaným kronikářským dílem je tzv. **Dalimilova kronika** z počátku 14. stol. Tato veršovaná skladba byla Dalimilovi připisována omylem, proto se dlouho uvádělo, že autor je neznámý. Historik Tomáš Edel ale zjistil, že jím je zřejmě **Jindřich z Varnsdorfu** (1265-1346), komtur johanitského řádu v Žitavě. Z textu se o něm dozvídáme hlavně to, že **neměl rád Němce**. Kronika začíná babylonským zmatením jazyků a pokračuje vznikem češtiny, nejstaršími pověstmi (praotec Čech, Libuše, Přemysl Oráč, dívčí válka...) a historií Čech od vlády Bořivoje až do nástupu Jana Lucemburského. Mnohá líčení jsou tendenční a **neodpovídají pravdě** (např. známá část o setkání knížete Oldřicha s Boženou).

Dalimilova kronika – ukázka:

Když v postoloprtské stráni
lovil Oldřich, znenadání
za jednou vsí nad říčkou
spatřil selku mladičkou,
jak v košili bez oplecka,
bosa, umáčená všecka,
pere. Byla krásná, milá,
Oldřichu se zalíbila,
že tvář měla čistou, něžnou.
A tak ji učinil kněžnou.
Ona kněžna dokonalá
Božena se jmenovala.
Oldřich nedbal nic, že páni
to manželství jemu haní.
Řek: „Tak už to v světě chodí,
že se z chlapa šlechtic rodí
a že sedlák neřídce
za otce má šlechtice.
Stříbro poctu rodu vrací,
chudý šlechtic jméno ztrácí.
Pán i kmán jsou jedna krev,
proto potlačte svůj hněv,
že jsem si vzal za ženu
prostou dívku Boženu.
Ve mně každý pána hledá.
Na Přemysla, na praděda
nejdříve však pomyslete,
jenž z oráče na knížete
povýšen byl. Všichni stejně
počati jsme byli v ženě,
ač pokládán za šlechtice
je ten, kdo má stříbra více.
Chci žít s českou selkou skrovnou
spíš než s Němkou, císařovnou.

Pouto krve vždy je silné,
Němka k Čechům sotva přilne.
Vaše utrhačné řeči
o hlouposti jenom svědčí.
Jak u Němky byste, páni,
chtěli prosit o zastání?
Čeled' z Němec, z Němec mistří,
Němkyně je na koni
a mé děti, synci bystří,
německy jen švadroní.
Vidím, jak zem vadne, chřadne,
jak Čech nemá právo žádné."
Božena, ta přála právu,
ctila lidi všeho stavu.
Oldřichu pak selka zdravá
dala syna Břetislava.

- **Kronika tak řečeného Dalimila**, přebásnila H.Vrbová, Svoboda, Praha 1977

Úkol:

Najděte v ukázce verše, na kterých lze ukázat demokratické a protiněmecké zaměření textu